

Entreprenadrisker – Med perspektiv från säljare, köpare & försäkringsgivare

Anders Esbjörnsson
Risk Manager

Peter Fredriksson
Operative Risk Manager

Johan Vogel
Chief Underwriter
Construction & Power

Stockholm, 26 mars 2015

Innehåll

- Lite kort om If
- Vad är en entreprenad?
- Ansvarsfördelning och försäkring
- Kort om Stora Enso
- Hur jobbar Stora Enso med risker och försäkringar för projekt
- Kort om NCC
- Hur jobbar NCC med risker och försäkringar för projekt
- Frågor

Relax, we'll help you.

Today we are the leading Nordic P&C insurer with a full service offering and a strong European presence

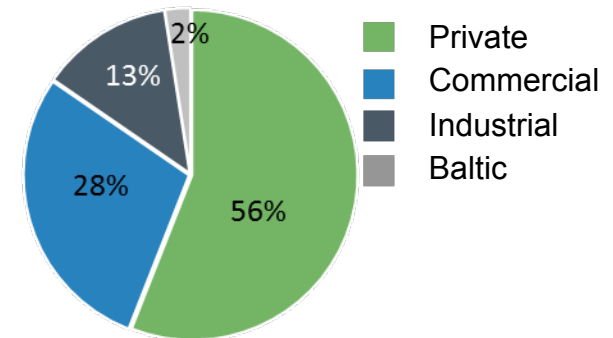
Geographical presence in Europe

Brief facts about If

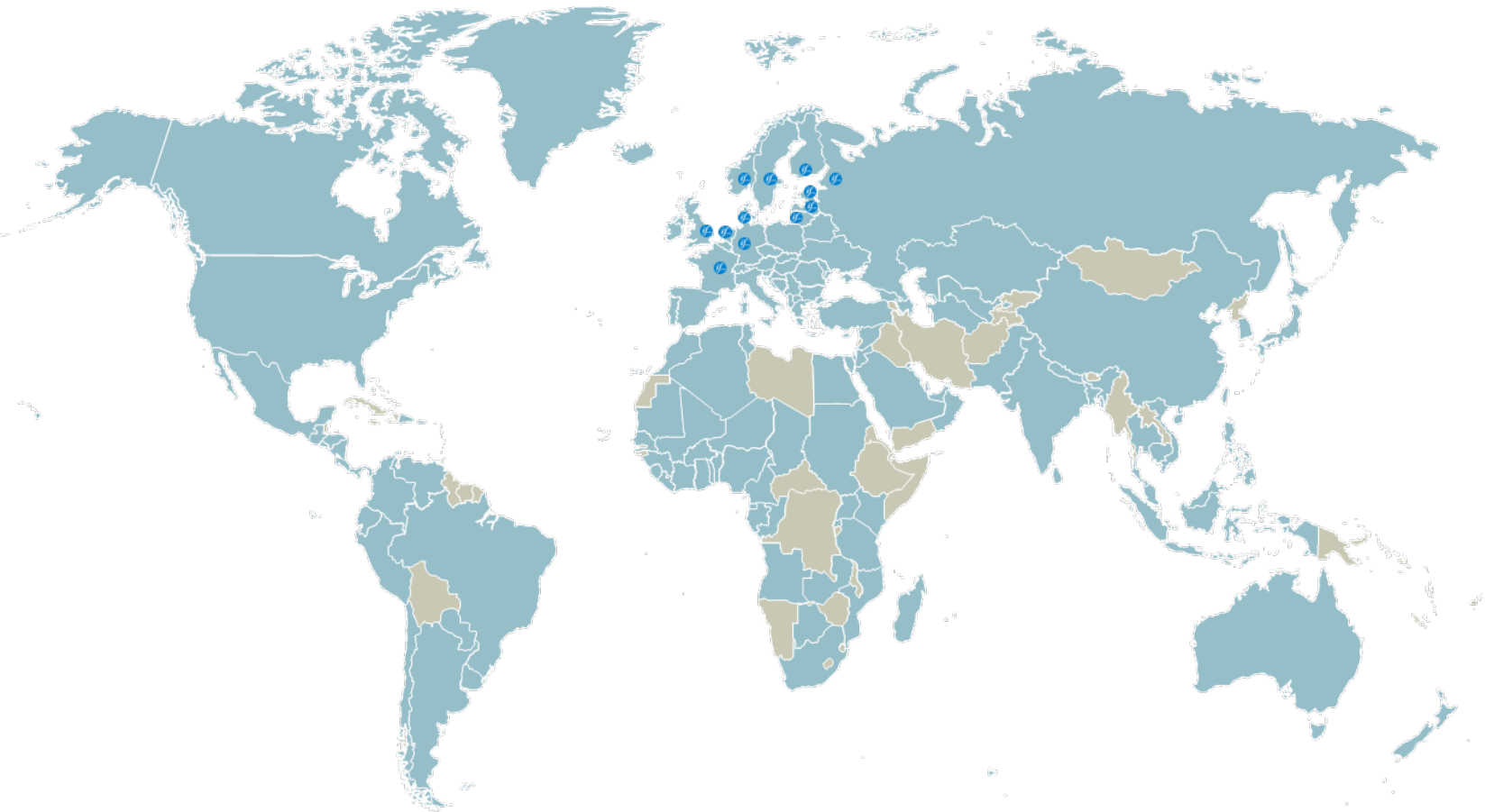
- Gross written premiums: SEK 40 billion
- S&P rating A; Moody's rating A2
- ~ 6 200 employees (full time equivalents)
- Customers
 - Private ~ 3 million
 - Corporate ~ 300 000
 - Baltic ~ 300 000

Business segments and share of GWP (%)

Relax, we'll help you.

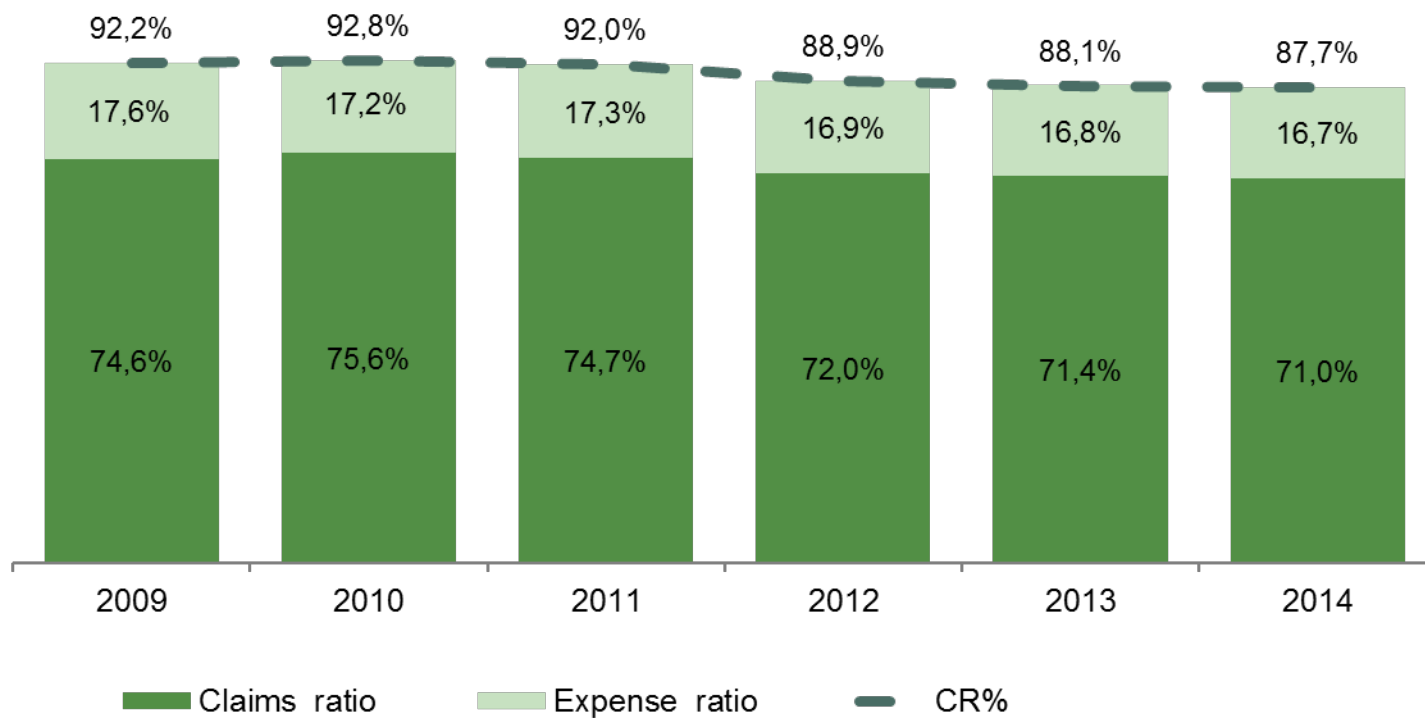

- 90 % of our clients operate in more than one country
- 3,500 local policies in more than 120 countries
- 25,000 claims outside the Nordic Region annually

Relax, we'll help you.

Result

Relax, we'll help you.

Skada på entreprenaden

AB04/ABT06 5 kap

§ 1 – Entreprenören ansvarar under entreprenadtid för skada på ej avlämnad del av entreprenaden.

§22 - Entreprenören skall hålla entreprenaden försäkrad.

Detta trots att t ex en byggnad alltefter den färdigställs blir fastighetsägarens egendom enligt reglerna om vad som tillhör fastighet. Kap 2 i Jordabalken

Skada på befintlig anläggning

Risken för skada på befintlig anläggning ligger på beställaren.

Dock är det vanligt att man avtalar att entreprenören ska (intill en skadelimit) ersätta oförutsedd fysisk skada som har direkt samband med utförande av avtalat åtagande på befintlig egendom.

Jämför med ansvarsförsäkringen där det krävs ett vållande.

Beställarens avbrottsintresse omfattas inte av entreprenörens försäkring för befintlig egendom.

Skada på tredje man

Vem är ansvarig mot tredje man?

Fastighetsägare, tomträttshavare, den som nyttjar fastigheten i näringsverksamhet eller offentlig verksamhet och som bedriver verksamheten eller låter bedriva verksamheten

Annan brukare endast vid uppsåt eller vårdslöshet

Den som i egen näringsverksamhet utför eller låter utföra arbete på fastigheten är ansvarig mot tredje man.

Skada på tredje man

AB04/ABT06 5 kap 13 §

Entreprenören är i förhållande till beställaren ansvarig för dennes skadeståndsskyldighet gentemot tredje man till följd av entreprenaden.

Entreprenören är dock fri om han kan visa att han rimligen inte kunnat förebygga eller begränsa skada.

storaenso

The new organisation means even more customer focus

Stora Enso has consolidated all paper segments into one Printing and Reading business area. For customers, the new organisation means more customer orientation.

Text: Jarmo Forsell Photo: Matti Immonen and Ralf Blackberg

Stora Enso's Printing and Reading business area established at the beginning of the year encompasses all of the company's paper production, headed by **Juha Vanhainen**, the business area operator in Europe, Asia and South America, and manufactures paper at 10 mills.

When the new business area was established, the responsibility for paper sales was assigned to three Senior Vice Presidents: **Kati ter Horst**, **Jukka Kaartoheimo** and **Lars Lundin**. They are all long-time Stora Enso employees, but the organisational restructuring brought them new things to learn and new paper grades to sell.

"One of the ways Stora Enso is pursuing new ideas is through people rotation. It's good that people are changing jobs between the businesses; this way the organisation can get new ideas and individuals can learn new things," says Kati ter Horst, who is responsible for global sales of office paper.

The Royal Wedding

with soft, silk and 125-year-old Brussels lace, the most precious wedding custom. The bride cap was decorated with orange blossoms and a veil that was reportedly on parade long. The groom wore a military style uniform designed especially for the occasion. After the grand ceremony, the newsmen invited the Monacanque people to join the festive parade. The greatest number of people to participate in what the international press headlined as "The most romantic event since Romeo and Juliet".

A GLOBAL VIEW ON THE WORK FOR

Stora Enso

Att hantera entreprenadrisker

Division Paper and Wood Products

Agenda

- Presentation - Stora Enso
- Årsförsäkringsprogram
(Egendom samt avbrottsförsäkring)
- Försäkringskrav
(Köpare vs. Entreprenör)
- Försäkringsskydd vid entreprenader
- Utmaningar i förhandlingsprocessen

Affärsområden / Divisioner

Paper

Wood Products

Consumer Board

Packaging Solutions

Biomaterials

Division Paper

Nyckeltal

- Försäljning 3.9 miljarder EUR (2014)
- Årlig kapacitet 7 miljoner ton (2015)
- 7 700 anställda
- 14 pappersbruk
- 2 arkningsanläggningar

Division Wood Products

Nyckeltal

Anställda	4 000
Försäljning	1.9 miljarder EUR
Kapacitet	Sågade trävaror 5.6 Mm ³ Förädling 2.9 Mm ³ Cross Laminated Timber (CLT) 120 000 m ³ Pellets 285 000 t Moduler 1 400

storaenso

Försäkringsprogram

Egendoms- och avbrottsförsäkring

- Ett program för alla Europeiska anläggningar (Master/lokala brev)
- Försäkringsgivare IF P&C (lead) i coassurans med AIG. Pohjola och Moderna Försäkringar på excessnivå.
- Två försäkringsvillkor (lokal nivå samt master)
- Självrisiker PD – 1 till 2 MEUR, BI – 1,5 till 2 % (12 månaders TB)
- Entreprenadarbeten (exkl. Hjälpmedel) är inkluderade i Stora Ensos årsförsäkring ifall den enskilda investeringen är <10 MEUR. Leverantörer är medförsäkrade
- Entreprenader >10 MEUR kräver separat projektförsäkring

Försäkringskrav

Köpare vs. entreprenör

- Försäkringskrav gentemot entreprenör regleras i försäkringsbilaga till avtal
- Tre nivåer på försäkringskrav:
 - Large investments
 - Minor investments incl. CAR/EAR
 - Inspection, Testing, Certification etc. (e.g. Inspecta/Dekra), Catering, security, cleaning, Management services, training, general consultancy
- Kraven reglerar försäkringsansvar för:
 - Egendom under uppförande och tillhörande arbetsprestation
 - Befintlig egendom
 - Hjälpmedel
 - Försäkringsskydd under garantiperiod
 - Ansvarsförsäkring för allmänt ansvar, produktansvar, miljö (plötsligt/oförutsett)
 - Trygghetsförsäkring vid arbetsskada
 - Konsultansvar (ifall entreprenören utför teknisk projektering)

13. Construction Works

Property or structures in course of construction, erection or demolition work or undergoing alteration, testing, installation, removal or re-siting (including dismantling and re-erection), or materials or supplies in connection therewith are automatically covered under this policy up to a maximum contract/delivery or service agreement value of EUR 10,000,000. If an Investment Card is issued, the limit of EUR 10,000,000 applies to the total value of all contracts/deliveries included.

Additional Insured under this amendment to the policy are Suppliers/Contractors for their contract/delivery or service agreement and their onsite activities related thereto for which Stora Enso according to the respective contract has assumed responsibility to provide insurance cover.

The insurance cover provided hereunder applies in excess of any insurance cover the Supplier/Contractor according to the contract is obliged to take out for its contract/delivery or service agreement (ref Appendix 6 or other supplier insurance regulation attached to the contract). However, in case of damage the Deductible is always applied from ground up irrespective of the existence of an insurance taken out by Supplier/Contractor.

No cover is granted under this policy for Suppliers'/Contractors' Plant and Equipment.

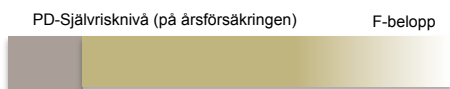

Försäkringsskydd

Riskdistribution / transferering

Minor investments – SE Årsförsäkring

Arbeten inkl. egendom under
uppförande
(om försäkringsbelopp är högre
än lokal självrisk)

F-belopp

(om försäkringsbelopp är lägre
än lokal självrisk)

F-belopp

Hjälpmedel

PD-Självrisknivå (på årsförsäkringen)

F-belopp

Befintlig egendom

1 MEUR 3 MEUR

SE - Ansvarslimit

Ansvar (allmänt, produkt, miljö)

0,5 MEUR

Konsultansvar

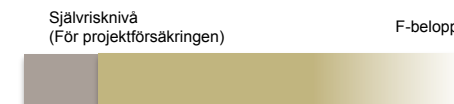
Lagstadgad

Trygghetsförsäkring vid
arbetsskada

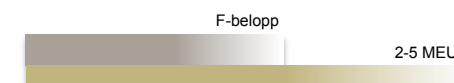
Large investments – SE Projektförsäkring

Arbeten inkl. egendom under
uppförande

F-belopp

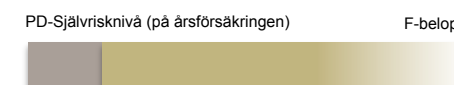
Hjälpmedel

F-belopp

2-5 MEUR

Befintlig egendom

PD-Självrisknivå (på årsförsäkringen)

F-belopp

Ansvar (allmänt, produkt, miljö)

1 MEUR 3 MEUR

SE - (Projekt) ansvarslimit

0,5 MEUR

Konsultansvar

Lagstadgad

Trygghetsförsäkring vid
arbetsskada

Förhandlingsprocessen

Utmaningar

- Historiska geografiska skillnader inom Stora Enso
- Intern kompetens gällande riskexponering samt risktransferering genom försäkring vid upphandling
- Stora Ensos höga självrisker
(Differens mellan entreprenörens ordinarie årsförsäkring på “arbetsområde” kontra våra krav)
- Kostnader för att transferera risk
- Resurser att kontrollera att entreprenörens åtaganden i avtalet är uppfyllda
- Ansvar för indirekta skador

storaenso

NCC AB

Entreprenadrisker

Anders Esbjörnsson

Group Risk Manager, NCC Försäkring AB

Ett NCC – tre affärer

Industri

NCC Roads

Bygg och anläggning

NCC Construction-
enheterna

Utveckling

NCC Housing och
NCC Property Development

NCC:s marknader

Andel av nettoomsättning

Entreprenadens *bestämmelser* och försäkringar?

Allmänna Bestämmelser – AB/ABT/ABK/ABM/AB-U/ABT-U

Beställarstyrd projektförsäkring!

FIDIC: The Orange Book

Projektförsäkring Sektion I, II, III!

CAR/EAR-clauses

FIDIC: The Red Book

Beställarförsäkring!

Entreprenaden

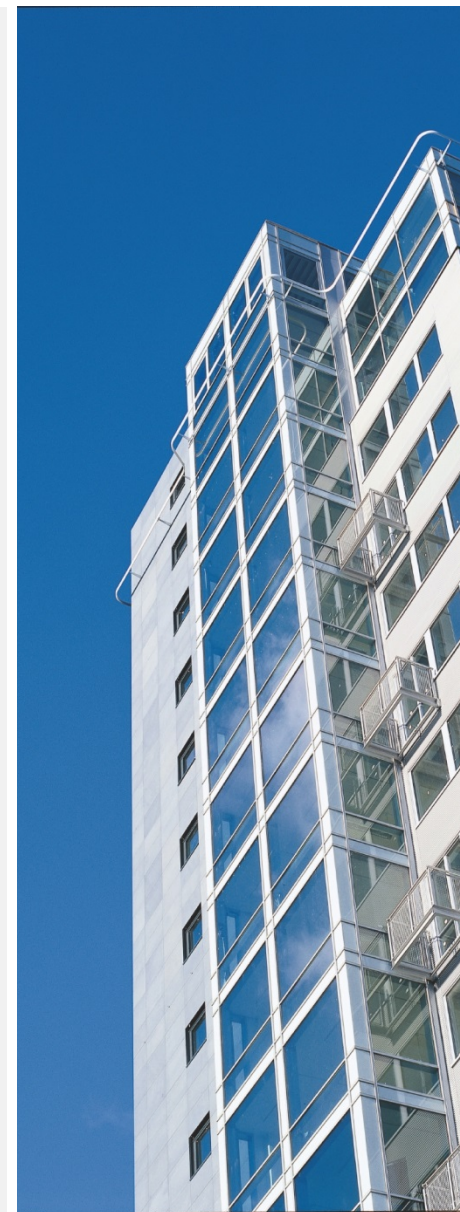
Entreprenadförsäkring!

- Olika branschspecifika bestämmelser förekommer!
- Terminologi och definitioner varierar!

Beställarkontrollerad entreprenadförsäkring!

Vem tecknar entreprenadförsäkring? - och för vem?

- Normal Entreprenadförsäkring enligt t ex ABT 06
 - Entreprenören tecknar utifrån Beställarens instruktioner, men AB (i detta fall) följs, dvs. varje entreprenör/leverantör tecknar försäkring för sitt eget åtagande
 - Medförsäkrad: Byggherren
- Beställarstyrd projektförsäkring
 - Entreprenören tecknar utifrån Beställarens instruktioner
 - Medförsäkrade: Byggherren, Underentreprenörer, Leverantörer, Underleverantörer, Annan part (person eller företag) som projektet genom avtal förpliktar sig att försäkra

Vem tecknar entreprenadförsäkring? - och för vem?

- Projektspecifik entreprenadförsäkring
 - Entreprenören tecknar utifrån Beställarens instruktioner
 - Krav: Måste vara projektspecifik – årsförsäkringar avslås
 - Medförsäkrade: Byggherren, Underentreprenörer, Leverantörer, Underleverantörer, Annan part (person eller företag) som projektet genom avtal förpliktar sig att försäkra
- Beställarförsäkring
 - Beställaren tecknar, är Försäkringstagare
 - Medförsäkrade: Entreprenör, Underentreprenörer, Leverantörer, Underleverantörer, Annan part (person eller företag) som projektet genom avtal förpliktar sig att försäkra

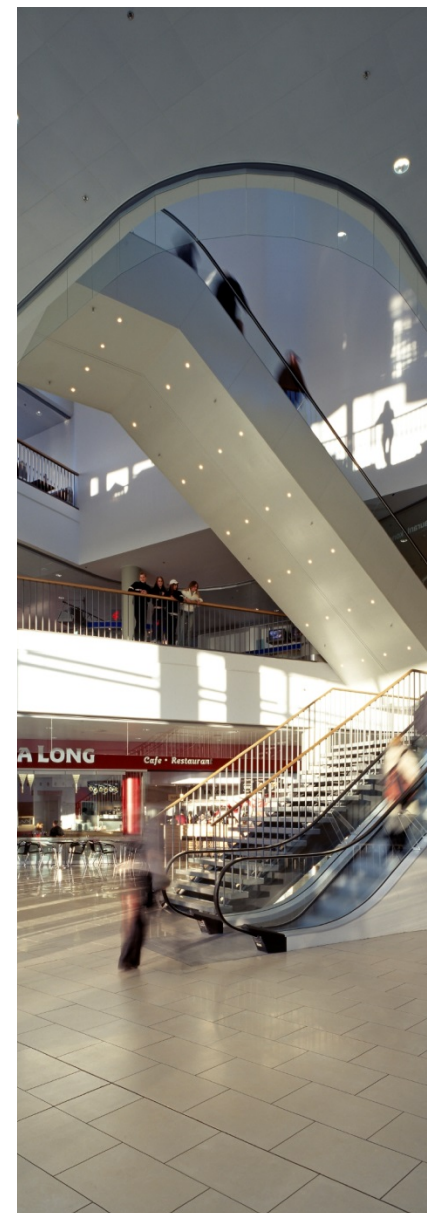
Förtydliganden

- Projektförsäkringar som gör avsteg ifrån AB:s princip (att resp. Entreprenör tecknar försäkring för sitt eget åtagande)
 - är **Primär**
 - innebär att **Försäkringstagaren avsäger sig regressrätt** gentemot medverkande aktörer
 - Innebär att samtliga medförsäkrade kan anmäla skador på försäkringen
- Kombinationer av försäkringar som tecknas av Beställare och Entreprenör skall/bör förtydligas avseende
 - Primär/Subsidiär försäkring
 - Excesslösning
 - “Självriskförsäkring”

Styrande parametrar

- Komplicerad och/eller stor entreprenad
- Stor exponering mot nyttjanderättshavare och övriga thirdparties
- Många medverkande entreprenörer i delprojekt och flera led
- Beställaren vill förvissa sig om att alla har erforderligt skydd
- Äga skadehantering
- DSU-försäkring? Beställaren ska vara försäkringstagare
- Beställarens försäkring tänkt som excesslösning = katastrofskydd? Bör entreprenör teckna "självriskförsäkring"? (Mindre entreprenörer kan ofta inte bära höga självrisker)
- Besparing försäkringskostnader – stora entreprenörer såsom NCC har systematik och kan göra besparingar, men Beställaren kan knappast räkna med att mindre entreprenörer kan hantera sin årsförsäkring på samma sätt.

Risker med Beställarförsäkring

- Risk för **felaktigheter i försäkringskraven** som Entreprenör ska teckna (då det är en generell försäkringsinstruktion för flera delprojekt), om dessa risker inte alls är aktuella i ett specifikt delprojekt.
- Exkluderar Beställaren t ex ROT-försäkring och försäkring för riskfyllda arbeten, när dessa risker finns i en entreprenad, ger det en väldigt **spretig och ologisk försäkringslösning** när Entreprenören måste teckna dessa separat.
- Beställarförsäkringen måste **formuleras av sakkunnig inom stora entreprenader!** Vi ser alltför ofta felaktiga, otydliga och ogenomtänkta försäkringsföreskrifter i såväl små som stora entreprenader.

Slutsats

- Beställarförsäkringar tjänar ett bra syfte, men de måste formuleras av sakkunniga i tidigt skede, och gärna i dialog mellan byggherre, entreprenör och försäkringsmäklare/-bolag.

Frågor?